

Kobiet prezesów na warszawskiej giełdzie ze świecą szukać

Rynek > Zaledwie 5 proc. z 355 spółek wchodzących w skład WIG jest zarządzanych przez przedstawicielki płci pięknej. Ten odsetek będzie rósł – nie mają wątpliwości eksperci.

Karina Wściubiak-Hankó
prezes Alchemii

Kariere rozpoczęła w Boryszewie, potem pracowała w Skotanie. Była też członkiem rad nadzorczych w kilku spółkach. Od 2001 r. jest szefową Alchemii – Kobiety są bardziej elastyczne w działaniu – uważa.

Katarzyna Muszkat
prezes ZE PAK

Wcześniej pracowała m.in. w KGHM, Telefoni Dialog, Invest-Banku, a od 2004 r. pełni funkcję prezesa ZE PAK. Uważa, że we współczesnym biznesie plec nie ma znaczenia – liczą się kompetencje i doświadczenie.

Ewa Wójcikowska
prezes Global Cosmed

Od 1996 r. jest związana ze spółką Global Cosmed. W zarządzie zasiada od 2003 r., a od 2008 r. pełni funkcję prezesa. – Intuicja obok twardej umiejętności jest naszym kobiecym, miękkim atutem – podkreśla.

Ewa Bobkowska
prezes P.A. Nowej

Jest też akcjonariuszem P.A. Nowej. – Na początku spółka wykonywała zlecenia dla przemysłu ciężkiego, którym zarządzał mężczyźni. Byli bardzo zdziwieni, co drobna kobieta robi w tym zawodzie – wspomina.

Katarzyna Kucharczyk
katarzyna.kucharczyk@parkiet.com

Credit Suisse Research Institute przeanalizował ponad 2 tys. spółek w 46 krajach w latach 2005-2011 i stwierdził, że tam, gdzie we władzach zasiadała jedna lub więcej kobiet, obserwowaliśmy wyższą stopę zwrotu z kapitału i wyższe wyceny akcji na giełdzie. Jak wygląda sytuacja na GPW? Pod lupę wzięliśmy wszystkie spółki wchodzące w skład WIG. Okazuje się, że zaledwie 5 proc. z nich jest zarządzanych przez kobiety. Od początku 2013 r. średni kurs tych spółek wzrósł o 8,8 proc., przebijając nieznacznie (o 1,8 pkt proc.) zwykły WIG. Widąc bardzo duży rozrzut: na przykład ING Bank Śląski zarządzany przez Małgorzatę Kołakowską zyskał w 2013 r. prawie 25 proc., a w tym roku dołożył do tego 14 proc. Z kolei AC Autogaz, którego szefową jest Katarzyna Rutkowska, od ubiegłego roku zdrożał o 51 proc. Jeszcze lepiej, zyskując prawie 90 proc., poradziło sobie Ferro, na czele którego stoi Aneta Raczek. Natomiast średnią zaniżają m.in. 4FunMedia zarządzane przez Ewę Czekalę, które w tym okresie potaniały o 43 proc. (ale za to wcześniejsze akcje radziły sobie całkiem dobrze).

Menedżerek będzie przybywać

Jak wskazuje Mateusz Hyży, starszy analityk grupy Trinity, oszacowanie sprawozdanie Komisji Europejskiej na temat równości płci pokazuje, że odsetek kobiet w zarządach (na probie największych spółek giełdowych) w Europie to 17,8 proc. Z kolei wśród dyrektorów generalnych

wynosi on 2,8 proc. Dane dla rynku polskiego są gorsze, gdyż frekwencja w zarządach to 12 proc. Istnieje wyraźna zależność pomiędzy tym odsetkiem a położeniem geograficznym danego kraju w Europie. – Najwyższą częstością odnotowano w krajach północnych i skandynawskich, a najniższą w krajach Morza Śródziemnego. Wydaje się więc, że uwarunkowania kulturowe są tu kluczowe – mówi Hyży. Podkreśla, że w kolejnych latach odsetek kobiet, m.in. na skutek promowanych przez UE dyrektyw zakładających 40-proc. udział kobiet w radach nadzorczych dużych spółek do 2020 r., z pewnością będzie się zwiększać. – Pierwsze konsultacje w tym zakresie próbuje zrealizować przeprowadzać na rynku polskim Ministerstwo Gospodarki – sygnalizuje analityk.

Olga Grygier-Siddons, prezes PwC w Polsce, nie ma wątpliwości, że na kluczowych stanowiskach w biznesie jest zdecydowanie za mało kobiet. – Badanie, które przeprowadzamy od dziesięciu lat na grupie 2500 największych spółek giełdowych, pokazuje, że w ostatnich latach tylko około 3 proc. nowo nominowanych prezesów firm to kobiety (a np. w Japonii jest to zaledwie 0,8 proc.). Prognozujemy jednak, że do 2040 r. odsetek ten wzrośnie globalnie do ponad 30 proc. – mówi. Będzie to wynik coraz lepszego wykształcenia kobiet i ich rosnącej pozycji na rynku pracy. – Przed wszystkim jednak zmieniają się normy społeczne. Model, w którym mężczyzna zarabia, a kobieta zajmuje się domem, powoli odchodzi do lamusa i jest to trend ogólnosiwiatowy – mówi Grygier-Siddons.

Niewielkie zainteresowanie

Okomentarz poprosiliśmy również zarządzających. – Nie zwracam uwagi na plec przy ocenie jakości zarządzania. Zawsze trzeba oceniać jednostkę ze względu na jej cechy charakteru, doświadczenie czy wykształcenie – mówi Jarosław Lis, zarządzający BPH TFI. Dodaje, że miał przyjemność pracować zarówno z kobietami, jak i mężczyznami na stanowiskach zarządzających. – Na pewno nie były gorszymi menedżerami od mężczyzn – podkreśla.

Andrzej S. Nartowski, prezes Polskiego Instytutu Dyrektorów, od kilkunastu lat stara się przekonać polski rynek kapitałowy do postąży płynących z większego udziału wysoko wykwalifikowanych kobiet w radach nadzorczych

– Rada jest organem kolegialnym, a udział w jej pracach kompetentnych kobiet wzbogaca jej różnorodność, będąc jednym z warunków skuteczności nadzoru w spółce. Można więc przyjąć, że udział kobiet w radach pośrednio (właśnie poprzez kreowanie większej różnorodności postaw, poglądów, stanowisk) wzbogaca wartość spółek – mówi. Nie kryje jednak, że niekiedy przeżywa chwile zwątpień i rozczarowań. – Nie dostrzegam większego zainteresowania kobiet udziałem w tzw. korpusie PID, czyli prowadzonej przez Polski Instytut Dyrektorów liście kandydatów na profesjonalnych członków rad nadzorczych. Nie dostrzegam też większego zainteresowania kobiet udziałem w prowadzonych przez PID warsztatach szkoleniowych adresowanych do członków rad nadzorczych i osób aspirujących do rad – mówi. Za to coraz częściej zwracają się do niego spółki z prośbą o wskazanie im „kogoś do rady nadzorczej, ale to musi być kobieta”. – Widać więc postęp, przynajmniej z tej strony – reasumuje.

Szklany sufit

Zadejmo kobiety w radach nadzorczych nie kryją, że osiągnięcie takiego stanowiska nie było łatwym zadaniem. – Kieruję spółką z branży budowlanej, która jest raczej domeną mężczyzn. Po studiach rozpoznałam praktykę w biurze projektów. Bardzo szybko okazało się, że mój temperament nie predysponuje mnie do pracy za deską – wspomina Ewa Bobkowska, szefowa P.A. Nowej. W 1987 r. razem z kolegami stworzyła Budoprojekt – dzisiaj jednego z głównych akcjonariuszy giełdowej spółki. – Ze względu na to, że od pewnego momentu pracy zawodowej pracowałam „na swoim”, nie dotknęły mnie typowe problemy związane z awansem. Na początku spółka wykonywała zlecenia dla przemysłu ciężkiego, którym zarządzał mężczyźni. Zawsze gdy się pojawiali, byli bardzo zdziwieni, co mała, drobna kobieta robi w tym zawodzie – wspomina. Z kolei szefowa AC ocenia, że kobietom nie brak wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, ale niekiedy przegrywają z mężczyznami, m.in. z powodu problemów z autopromocją oraz przez stereotypy uzasadniające ich rolę raczej jako asystentki niż menedżera. – Dużo zależy od szefów i właścicieli, którzy potrafia dostrzec talent kobiety, mimo że ona nie dba o swoją reklamę – uważa. Ocenia, że różnorodność płci

w podejmowaniu decyzji gospodarczych jest szalenie ważna i pomocna.

W biznesie dobrze odnalazła się też Karina Wściubiak-Hankó, szefowa Alchemii. – Kobiety są bardziej elastyczne w działaniu i dążą do współpracy, zamiast nastawiać się na rywalizację. Tymczasem nasza kultura nadal premiuje osoby poświęcające wszystko na drodze do obranego celu – mówi. Oceniła jednak, że taka polityka doboru kadry zarządzającej powoli przestaje się sprawdzać, pojawiają się problemy z delegowaniem władzy, słuchaniem własnego zespołu, reagowaniem na zmiany w coraz trudniejszej rzeczywistości rynkowej, o większej skłonności do podejmowania nieuzasadnionego ryzyka nie wspominając. – W takich okolicznościach kobiety będą miały więcej szans na przebiecie tzw. szklanego sufitu, choć pamiętajmy, że liczba mężczyzn o pożądanych cechach także znacznie wzrasta – mówi. Również zwraca uwagę na właściwości spółki. – Z pewnością nie możemy, z różnych przyczyn, mówić o równości w dostępie do stanowisk menedżerskich. Dzięki temu, że trafiłam na pana Karkosika, który jako wizjoner ma niespotykane podejście do biznesu, nie czulam się nigdy traktowana inaczej niż moi koleżdy – podkreśla.

Nasi rozmówcy podkreślają, że niski odsetek kobiet na stanowiskach menedżerskich wynika w dużej mierze z tego, że kobiety częściej niż mężczyźni stają przed koniecznością dokonywania trudnych wyborów między zaangażowaniem się w pracę a oddaniem rodzinie. – Ostatnio jednak daje się zauważyć zmianę modelu kulturowego zachowań kobiet i mężczyzn, rosnące na wielu płaszczyznach równouprawnienie, co w zestawieniu z doskonałym wykształceniem znacznie zwiększa możliwość awansu zawodowego kobiet – mówi Ewa Wójcikowska, szefowa Global Cosmed. Dodaje, że każdy prezes, niezależnie czy jest kobietą czy mężczyzną ma swój indywidualny styl, który jest efektem doświadczeń, umiejętności i charakteru. – To jednak, co charakterystyczne jest tylko dla kobiet, to ważny, także w podejmowaniu decyzji biznesowych, czynnik – intuicja. Z tym się rodzimy i to zawsze obok twardej umiejętności, będzie naszym kobiecym, miękkim atutem – uważa.

Duże doświadczenie w zarządzaniu spółkami ma też Katarzyna Muszkat. Wcześniej pracowała m.in. w KGHM i Invest-Banku. Od 2004 r. jest prezesem ZE PAK.

ROZMOWA Z SZEFOWĄ ZE PAK NA PARKIET.COM